

ESCOTORIN, P., BRUNDELIUS, M., IZQUIERDO, C. (Eds.) (2015)
Proyecto europeo SPRING: Investigación, participación y acción prosocial. Estrategias, instrumentos y materiales para el diagnóstico y formación de docentes en prosocialidad aplicada. Valparaíso: Proyecto Europeo Alfa III SPRING, y Almería: Círculo Rojo.*

Doi: 10.7203/anuari.psicologia.16.1.229

El projecte europeu SPRING (Alfa III), sol·licitat per la Pontifícia Universitat Catòlica de Valparaíso de Xile (PUCV) i aprovat al 2011, tenia la missió de promoure intervencions prosocials, adreçades a generar oportunitats equitatives per a grups socials desfavorits a l'hora d'accedir al mercat laboral. I els beneficiaris de aquest projecte havien de ser els estudiants universitaris llatinoamericans.

El llibre que revisem, recull els components clau del pla d'acció implementat durant tres anys (2012-2014) amb la cooperació de vuit universitats –sis llatinoamericanes i dues europees–. Aquesta intervenció ha tingut un reconegut èxit, d'acord amb els informes d'avaluació acceptats per la Comissió *Europe Aid*, Oficina de Cooperació.

Les línies que estructuraven el projecte i les indicacions històriques que inspiren el complex treball de preparació de les activitats i el seu desplegament, apareixen consignades en el capítol introductor. Es pot dir que la complexitat teòrica, tècnica i organitzacional és el fil conductor de la successió de capítols que segueixen a la introducció, un total de cinc.

L'ús reiterat, en diferents moments del llibre, del terme *desafiament* fa pensar que la *complexitat* de la intervenció basada en l'acció prosocial (LIPA)¹ i la responsabilitat social universitària (PUCV),² s'han d'entendre com la percepció que té un agent prosocialitzador del món quan pren consciència de la xarxa de relacions entre objectes socials, persones i altres fenòmens culturalment reconeguts, que operen a diferents nivells d'una realitat dinàmica. El trenat de relacions considerades cal entendre'l tot incorporant veus i accions reveladores

* Aquest llibre serà d'Open Access durant 4 anys en la pàgina del projecte SPRING: <<http://www.spring-alfa-pucv.cl/>>.

1. Laboratori d'Investigació Prosocial Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona.

2. Terme encunyat per Eugenia Rivieri de la PUCV (Xile).

de presències silencioses, que s'han d'escoltar i atendre. Aquesta manera, quasi quàntica, d'entrar en contacte amb les necessitats humanitàries –com és el cas del projecte SPRING– troba la seva expressió epistemològica, metodològica i política en els plantejaments de la Investigació Acció Participativa.

La introducció del llibre es tanca, precisament, fent una crida a la participació, a la continuïtat de l'experiència sostinguda per xarxes prosocials de possibles ocupadors laborals i estudiants universitaris i, per últim, a la implicació de la universitat en la formació d'una cultura prosocial del professorat, per dur a terme el seu paper de facilitador de les relacions, al temps que prepara als estudiants en les competències que el món del treball necessita en cada moment històric.

El segon capítol ofereix una síntesi dels objectius i resultats de SPRING, vinculats a la transformació de les universitats llatinoamericanes participants, en termes de responsabilitat prosocial i de promoció activa, des de la institució d'espais de diàleg i cooperació amb les empreses.

El tercer capítol titulat *Fases de la intervenció de SPRING* fa palès la necessària articulació entre teoria i pràctica, per una banda, i objecte i mètode, per altra, sense descuidar l'encreuament entre teoria-mètode i objecte-pràctica. Així doncs, l'explicació de com es va fer la contextualització de la intervenció resulta un tema que pot desvetllar molt d'interès entre els professionals de la intervenció psicosocial, perquè la realitat de cada país participant i les condicions de vida pròpies de cada territori universitari implicat han modelat les activitats prosocials, sense que això arribés a debilitar o «desconfigurar» el binomi teoria-mètode –què fer? com fer–ho?– del projecte dissenyat.

Fins ara no s'ha fet cap menció a l'autoria dels diferents capítols. Pilar Escotorín y Robert Roche donen vida al capítol quart. Els autors fan un plantejament, en profunditat, del concepte prosocialitat «complexa», adoptant una visió sistèmica i analitzant les conseqüències que es deriven a nivell personal, interpersonal, grupal i organitzacional, quant s'introdueix –en l'activitat humana– el cultiu de la confiança mitjançant les accions prosocials. Aquestes accions, sostenen els autors, han d'estar ben ajustades a les necessitats dels receptors, que han d'aprovar-les i percebre-les, com a destinataris, lliures de qualsevol altre interès que no sigui la preocupació pel benestar de l'altre. Si s'acompleixen les condicions esmentades, es generarà una relació positiva que, poc a poc, pot evolucionar cap a la confiança mútua. A més es té en compte l'efecte multiplicador de les bones experiències que pot induir a una adequada gestió de l'acció prosocial. Lligat a la idea de l'expansió en cadena de les accions prosocials, es proposen i es defineixen els nivells de complexitat analitzats. L'anàlisi de la prosocialitat aplicada acaba prenent com a exemple dels nivells de complexitat, l'experiència viscuda al projecte SPRING.

Elaborat el marc teòric de la intervenció basada en la prosocialitat «complexa», Pilar Escotorín y Robert Roche desenvolupen un cinquè capítol sobre la utilització de la tècnica Focus Group (FG), en el marc de la Investigació Acció

Participativa. S'explica amb molt detall com s'ha utilitzat el FG en el projecte SPRING. Cal afegir que la tècnica FG s'ha completat amb la utilització de procediments visuals, per facilitar la dinàmica grupal: compartir, memoritzar y transformar les aportacions de tots els participants, durant la sessió.

El capítol sisè es una completa guia d'autoformació en prosocialitat per a especialistes i docents universitaris. En l'elaboració d'aquest capítol han participat Pilar Escotorin, Robert Roche i Mayka Cirera. Els tres tenen una llarga experiència en el camp de la formació *intra* i interpersonal de la prosocialitat, aplicada a temes socials de vital importància, com és el cas de SPRING. De fet la guia està pensada com una ajuda que pot facilitar l'ampliació o la transferència del projecte SPRING, a altres universitats. La guia no només deixa ben clar els continguts que cal incorporar i els passos a seguir, sinó que també aporta respostes a les preguntes que poden posar en qüestió la càrrega de treball que suposa engegar un projecte com SPRING, des de la universitat. El capítol conclou amb el protocol de sis sessions formatives agrupades en tres fases: sensibilització cognitiva, aplicació i entrenament cognitiu, i aplicació a la vida. Cadascuna de les sessions té definit el seu objectiu i els continguts bàsics que s'han de treballar.

En aquesta publicació col·laboren vuit especialistes. A més dels noms citats, cal destacar les aportacions de Gladys Jiménez i Eugènia Rivieri, ambdues de la PUC; Marc Brundelius de la UAB; i Franco Gramegna, que va participar en la coordinació financera i en el seguiment del projecte per designació de la Comissió Europea.

Per últim, la publicació revisada pot ser catalogada com a llibre de referència. El text omple un vuit en la literatura sobre intervenció prosocial perquè és pràctic, innovador i sistemàtic.

CONRAD IZQUIERDO
Universitat Autònoma de Barcelona